

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 6 juni 1939 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, angående beräkning av bevillningarna för budgetåret 1939/40 m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för budgetåret 1939/40 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1939 (bilaga till 1939 års statsverksproposition: inkomster å driftbudgeten) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster å driftbudgeten för budgetåret 1939/40 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält bland annat riksräkenskapsverkets skrivelse den 9 december 1938 med inkomstberäkning för nämnda budgetår.

I en den 12 maj 1939 dagtecknad proposition, nr 305, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till beräkning av vissa inkomster å riksstaten för budgetåret 1939/40 m. m.

I statsverkspropositionen beräknades den sammanlagda inkomstsumman å driftbudgeten för budgetåret 1939/40 till 1,363.5 miljoner kronor, varav i runt tal 1,340 miljoner kronor i löpande inkomster. Häremot svarade utgifter till ett belopp av 1,363.1 miljoner kronor. Riksstatsförslaget balanserade alltså med ett överskott av inkomster över utgifter å 0.4 miljon kronor, varemot svarade ett underskott av *löpande* inkomster under utgifter på omkring 23 miljoner kronor.

Uti det i statsverkspropositionen intagna förslaget till riksstat äro bevillningarna, i överensstämmelse med departementschefens förslag, beräknade till följande belopp:

	Kronor	Kronor
Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Inkomst- och förmögenhetsskatt	300,000,000	
Särskild skatt å förmögenhet	29,000,000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	500,000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	300,000	
Stämpelmedel	60,000,000	389,800,000

	Kronor	Kronor
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	36,000,000	
Bensinskatt	96,000,000	132,000,000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	180,000,000	
Accis å silke	2,250,000	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	27,000,000	
Tobaksskatt	108,000,000	
Brännvinstillverkningskatt	20,000,000	
Rusdrycksförsäljningsmedel:		
Partihandelsbolag	24,000,000	
Detaljhandelsbolag	23,000,000	
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	100,000,000	
Maltskatt	33,000,000	517,250,000
Postverket (överskott)		15,000,000.

Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen föreslagit riksdagen besluta, att i 20 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt omförmälda procenttal skola för de i 18 § 2 mom. a), b) och c) samma förordning avsedda skattskyldiga för år 1939 utgöra 110.

Vad beträffar beräkningen av avkastningen av inkomst- och förmögenhetsskatten har departementschefen vid anmälan av finansplanen i statsverkspropositionen erinrat om den stora osäkerhet, som vid övergången till det nya skattesystemet måste vidlåda beräkningen av nämnda avkastning. Departementschefen har vidare anfört följande:

»Denna osäkerhet gäller för övrigt icke endast de belopp, som vid ett visst procenttal för den rörliga bottenkatten kunna beräknas inflyta, utan även den ur skattepolitisk synpunkt uppkommande frågan, vid vilket procenttal för den nya skatten en oförändrad skattenivå skall anses föreligga. Riksräkenskapsverket har, under hänvisning till engångskaraktären av de vid 1938 års riksdag beslutade skattehöjningarna, ansett riktigast att vid beräkningen av titeln förutsätta, att den nya bottenkatten skall utgå med 110 procent av grundbeloppet. Enligt av 1936 års skattekommitté verkställda beräkningar skulle nämligen det nya skattesystemet vid detta procenttal representera samma skattenivå som varit rådande åren 1936 och 1937, alltså med den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten vid 170 procent av grundbeloppet och den extra inkomstskatten efter år 1936 företagen förhöjning. Skattekommitténs beräkningar byggdes på 1936 års taxeringar — alltså de senaste då tillgängliga — och det därvid framkomna resultatet visade ganska små förskjutningar i förhållandet mellan de samlade skattebeloppen för olika grupper av skattskyldiga under det gamla och det nya systemet. Någon lättnad skulle med de nya reglerna ha inträtt för enskilda, medan aktiebolagen skulle ha erhållit en motsvarande förhöjning.

Riksräkenskapsverket har emellertid företagit även en jämförelse på grundval av skatteunderlaget från de följande åren, och det visar sig, att det nya systemet med bottenskatten vid 110 procent icke under dessa år skulle ha lämnat samma avkastning som skatterna enligt det gamla systemet. Det debiterade beloppet för år 1937 uppgick till 289.26 miljoner kronor och hade vid en uttagningsprocent av 170 år 1938 uppgått till 341.76 miljoner kronor, medan beloppen enligt det nya systemet skulle ha stannat vid 282.7 respektive 322.3 miljoner kronor. För det beräknade skatteunderlaget år 1939 skulle det debiterade beloppet enligt de äldre grunderna ha blivit 358.6 miljoner kronor, medan det nu uppskattas till 335.9 miljoner kronor. Sänkningen beror år 1937 nästan helt på minskningen av beloppen för enskilda, vilken icke motväges av någon högre siffra för aktiebolagen. Åren 1938 och 1939 är det framför allt de lägre siffrorna för aktiebolagen, som förklara nedgången i de samlade beloppen. Uppenbarligen är det övergången till den proportionella beskattningen av bolagen, som här tar sig uttryck. Vid god konjunktur med relativt höga vinstprocenter skulle den progressiva skatten ha gett en högre avkastning än den proportionella. Medan det debiterade beloppet för aktiebolagen nu beräknas till 83.6 miljoner kronor för 1939, skulle det med de äldre reglerna bibehållna ha uppgått till 100.7 miljoner kronor. Vid en uttagning av bottenskatten med 110 procent uppstår alltså en skattelindring för bolagen med 17 miljoner kronor. Sänkningen för enskilda är 6 miljoner kronor.

I fråga om bedömningen av de nya skatternas avkastning saknar jag anledning att frångå riksräkenskapsverkets siffror, alltså sammanlagt 329 miljoner kronor. Utfallet kan uppenbarligen bli väsentligt ogynnsammare. I det rådande budgetläget, mot bakgrunden av företagna konsolideringsåtgärder och med en budgetutjämningsfond med betydande positiva behållningar, har jag emellertid icke ansett det oriktigt att såväl i detta fall som i övrigt hålla beräkningarna uppe, även om därmed kunde anses följa en viss risk för utfall med underskott.»

Kungl. Maj:t har i proposition nr 27 framlagt förslag om fortsatt tillämpning under nästa budgetår av gällande bestämmelser rörande omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Behållningen å statens budgetutjämningsfond den 1 juli 1938 uppgick till i runt tal 118.7 miljoner kronor.

Rörande utfallet av löpande statsreglering framhöll departementschefen i statsverkspropositionen, att det ovissa konjunkturläge med möjligheter till utveckling i olika riktningar, varunder denna statsreglering uppgjorts, ansetts böra medföra en viss försiktighet vid beräkningen av en rad inkomsttitlar. Då de gynnsammare tendenserna dittills avgjort behållit överhanden, vore det naturligt att man hade anledning att räkna med ett icke oväsentligt överskott på budgetens inkomstsidan. För de inkomster, som tillhörde den allmänna budgeten och sålunda avräknades mot budgetutjämningsfonden, hade riksräkenskapsverket under betoning av uppskattningens synnerligen

ovissa karaktär kommit till ett överskott på mellan 40 och 50 miljoner kronor. Gentemot ett dylikt överskott måste emellertid å andra sidan detta år ställas inte bara de så att säga normala överskridanden på utgiftssidan, som enligt erfarenheten brukade hålla sig inom måttliga gränser, utan även oförutsedda utgiftsökningar av särskild natur. Såväl den nu fullt genomförda reformen av folkpensioneringen som löneregleringen för folkskolans lärare hade medfört osäkerhetsmoment, vilkas storleksordning ännu inte kunde bedömas. Kostnaderna för kampen mot mul- och klövsjukan hade redan stigit till väldiga belopp, och den slutliga belastningen av årets statsreglering kunde ännu icke ens gissningsvis beräknas. När till detta lades den i propositionen nr 2 framlagda tilläggsstatens driftbudget på närmare 22 miljoner kronor, ville det synas som om man från årets statsreglering knappast hade anledning att räkna med något tillskott till budgetutjämningsfonden.

Enligt en senare beräkning, för vilken redogörelse lämnas av departementschefen i hans anförande till det vid propositionen nr 305 fogade statsrådsprotokollet, skulle budgetutjämningsfondens behållning under innevarande budgetår komma att stiga till i runt tal 150 miljoner kronor.

I sistnämnda statsrådsprotokoll lämnas en redogörelse för beslutade eller föreslagna förändringar beträffande den allmänna driftbudgetens utgiftssida, som ägt rum under riksdagstiden. De viktigaste förändringarna avse fjärde huvudtiteln. Sålunda har till extra materielanskaffning m. m. för försvarsväsendet äskats ett anslag å 70.75 miljoner kronor. Vidare hava kostnaderna för de åtgärder för förstärkning av den personella försvarsberedskapen, som föreslagits i propositionen nr 232, under budgetåret 1939/40 beräknats till sammanlagt cirka 8.55 miljoner kronor.

Den totala nettoökningen av allmänna driftbudgetens utgiftssida, varmed man hade att räkna vid tidpunkten för anmälan inför Kungl. Maj:t av propositionen nr 305, uppgick till 88.69 miljoner kronor. Lägges härtill en med en motsvarande inkomststegring förbunden ökning av ett par specialbudgettitlar, till vilka utskottet i det följande återkommer, erhålles en slutsumma på driftbudgeten av $(1,363.10 + 88.69 + 12.00 =) 1,463.79$ miljoner kronor.

För att erhålla material för den erforderliga omprövningen av inkomstberäkningen i riksstatsförslaget samt av finansplanen för nästföljande budgetår har departementschefen anmodat cheferna för vederbörande verk och företag att till honom inkomma med förnyade uppskattningar rörande den sannolika avkastningen för nästa budgetår av följande inkomsttitlar i riksstaten, nämligen stämpelmedel, tullmedel, tobaksskatt, de olika rusdrycksmedelstitlarna, bidrag från folkpensioneringsfonden samt överskotten å de fem stora affärsverken. För kontrollräkning av inkomst- och förmögenhetsskatten har material införskaffats från taxeringsnämndsordförandena i riket.

Erforderligt material för en omprövning av den i statsverkspropositionen framlagda beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskattens avkastning

förelåg emellertid ännu icke vid tidpunkten för avgivandet av propositionen nr 305, men av vissa preliminära kontrollräkningar att döma, saknades anledning att revidera den tidigare uppskattningen.

I det vid propositionen nr 305 fogade statsrådsprotokollet har lämnats en redogörelse för de mottagna svaren från de förut nämnda verkscheferna och för departementschefens ställning till beräkningen av vissa inkomsttitlar. Inkomsterna av stämpelmedel, tullmedel och rusdrycksmedel, från järnvägarna och från statens aktier hava ansetts kunna upptagas med betydligt högre belopp än i statsverkspropositionen. Även ett par smärre uppräknings av andra poster hava föreslagits. Vad specialbudgeterna beträffar har departementschefen föreslagit en uppräkning av automobilskattemedlen med 4 miljoner kronor samt av accis å margarin och vissa andra fettvaror med 8 miljoner kronor. I fråga om sistnämnda inkomsttitel anför departementschefen följande:

»I propositionen nr 230 angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område har föreslagits, att mjölkregleringen skall bibehållas i huvudsak oförändrad under nästa regleringsår, samt i överensstämmelse härmed förutsatts att den Kungl. Maj:t nu tillkommande befogenheten att förordna om accis å margarin och vissa andra fettvaror skall utsträckas att gälla intill utgången av juni månad 1940. Förslag i detta avseende har framlagts i propositionen nr 231. I förstnämnda proposition har på anförda skäl förordats, att en höjning av nu utgående margarinaccis kommer till stånd. Med hänsyn härtill torde inkomsterna av denna accis, vilka i statsverkspropositionen upptagits till 27 miljoner kronor, nu böra, såsom i propositionen nr 230 anförts, beräknas till 35 miljoner kronor.»

Riksdagen har numera i förevarande hänseende bifallit propositionerna nr 230 och 231.

Med utgångspunkt från de av departementschefen förordade beräkningarna skulle den samlade summan av *löpande* inkomster stiga från 1,340 miljoner kronor enligt statsverkspropositionens beräkning till 1,398 miljoner kronor. Gentemot utgifterna på 1,464 miljoner kronor skulle alltså föreligga en brist i löpande inkomster på 66 miljoner kronor. Motsvarande brist i riksstatsförslaget, som uppgick till 23 miljoner kronor, täcktes genom ianspråktagande av vissa engångsinkomster till samma belopp.

De överväganden som ledde till det i statsverkspropositionen framlagda förslaget till balansering av budgeten, genom vilket frågan om jämvikt mellan löpande utgifter och inkomster tillsvidare undansköts, kunna sammanfattas i följande satser ur finansplanen.

»Under förutsättning att utgifter av samma omfattning som de nu i budgeten upptagna skulle krävas även i fortsättningen, synes en ökning av de regelbundna inkomsterna bli nödvändig, och en omedelbar skattehöjning vore den naturliga utvägen, såvida ej läget i konjunktürhänseende kunde motivera ett uppskov och en underbalansering tillsvidare. ... Vid förra årets riksdag förordade jag utan tvekan att hela kostnaden (för de extraordinära

försvarsåtgärderna) skulle omedelbart täckas genom beskattning av engångsnatur. Skäl kunna utan tvivel anföras för att även nu tillämpa samma metod, så mycket mera som det tillsvidare möter stora svårigheter att avgöra, vilken del av utgiftsökningarna som klart ha engångskaraktär och vilka som under en längre eller kortare tidsperiod kunna antagas återkomma. Å andra sidan kan anföras, att konjunkturläget som karakteriseras av en viss avmattning, och ansetts motivera vissa kapitalinvesteringar för att öka sysselsättningen, närmast synes ge skäl för en strävan att hålla skattebelastningen nere. I valet mellan de olika vägarna har det spelat en viss roll att möjligheter visat sig föreligga att för nästa budgetår vinna balans vid den skatteinivå, som antagits i här förut gjorda inkomstberäkningar, utan att därför öppen underbalansering med belastning av utjämningsfonden behöver tillgripas.»

Till det vid propositionen nr 305 fogade statsrådsprotokollet har departementschefen beträffande frågan om budgetens balansering framhållit, att alla de tre ovan nämnda skälen för att tillsvidare uppskjuta en anpassning av de löpande inkomsterna efter utgifterna på grund av den senare utvecklingen helt bortfallit eller starkt försvagats samt därjämte anfört följande:

»Med all reservation för det osäkra i bedömningen av konjunkturutsikter, torde man våga uttala, att dessa utsikter för det närmaste året nu ge mindre anledning att erinra om skattehöjningars inverkan på konsumtionen och rörelsen inom näringslivet. Även om vissa inkomstitlar nu kunna upptagas med väsentligt förhöjda belopp, föreligger likväl ingen möjlighet att åstadkomma balans utan skattehöjningar. Engångskaraktären hos en avsevärd del av de nya utgiftsökningarna synes visserligen obestridlig, men detta innebär ingen garanti för att utgifter av liknande slag ett annat år skola utebli.

I det sålunda uppkomna läget kan det visserligen fortfarande synas rimligt att ta i bruk de ofta nämnda engångsinkomsterna på 23 miljoner kronor för bestridande av utgifter, som åtminstone delvis synas ha engångskaraktär, men den därefter kvarstående bristen på 43 miljoner kronor synes böra täckas genom ökning av de löpande verkliga inkomsterna. Jag förordar därför följande skattehöjningar, om vilka jag i annat sammanhang denna dag torde få framlägga förslag (propositionerna nr 306 och 309).

Bottenskatten på inkomst och förmögenhet uttages med 120 procent av grundbeloppet för fysiska personer och med 130 procent av grundbeloppet för aktiebolag. Härigenom beräknas avkastningen av inkomst- och förmögenhetsskatten öka med 30 miljoner kronor, varav 8 miljoner kronor genom det högre procenttalet för bolagen.

En höjning av grundavgiften vid omsättningsskatten på spritdrycker med 40 öre antages ge 10 miljoner kronor.

Slutligen beräknas en jämkning uppåt i tobaksbeskattningen öka inkomsterna med 3 miljoner kronor. Vid denna sista skattehöjning förutsättes, att ingen höjning av priserna på monopolets tobaksvaror behöver äga rum. Åtgärden innebär egentligen endast, att tobaksmonopolet i form av skatt inlevererar till statsverket ett belopp som annars skulle utgjort en del av bolagets vinst.

Sammanlagt beräknas dessa skattehöjningar sålunda inbringa det belopp på 43 miljoner kronor, vilket förut angivits såsom kvarstående brist.»

På förslag av utskottet har riksdagen godkänt det i proposition nr 306 framlagda förslaget om höjning i vissa fall av skattesatserna för tobaksskatten, vilken höjning beräknats medföra en inkomstökning å omkring 3 miljoner kronor.

I sitt betänkande nr 39 har utskottet förordat bifall till det i proposition nr 309 framlagda förslaget om fortsatt tillämpning under nästa budgetår av gällande bestämmelser rörande omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med de i propositionen föreslagna ändringarna, vilka antagas skola medföra en inkomstökning å omkring 10 miljoner kronor.

I anslutning till vad departementschefen anfört har Kungl. Maj:t i omförmälda proposition nr 305 — med ändring av i statsverkspropositionen därutinnan framlagt förslag — föreslagit riksdagen att besluta, att botten-skatt enligt 18 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall för år 1939 utgå med 120 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 130 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b).

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen nr 305 — med ändring av i statsverkspropositionen framlagda förslag såvitt avser upptagande i riksstaten för budgetåret 1939/40 av nedan angivna inkomsttitlar — föreslagit riksdagen att i nämnda riksstat beräkna dessa inkomsttitlar sålunda:

Inkomst- och förmögenhetsskatt, <i>bevillning</i>	kronor	330,000,000
Stämpelmedel, <i>bevillning</i>	»	65,000,000
Automobilskattemedel:		
a. Fordonsskatt, <i>bevillning</i>	kronor	37,000,000
b. Bensinskatt, <i>bevillning</i>	»	99,000,000
Tullmedel, <i>bevillning</i>	»	136,000,000
Accis å margarin och vissa andra fettvaror, <i>bevillning</i>	»	190,000,000
Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	»	35,000,000
Rusdrycksförsäljningsmedel, <i>bevillning</i> :		112,000,000
β. Detaljhandelsbolag	»	25,000,000
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	»	115,000,000
Postverket, <i>bevillning</i>	»	16,000,000

Sammanfattningsvis må anföras, att de sålunda i propositionen nr 305 föreslagna beräkningarna av bevillningarna i förhållande till statsverkspropositionens motsvarande beräkningar innebära följande ökningar:

	Ökning miljoner kronor
Inkomst- och förmögenhetsskatt	30
Stämpelmedel	5
Fordonsskatt	1
Bensinskatt	3
Tullmedel	10
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	8
Tobaksskatt	4
Rusdrycksförsäljningsmedel:	
Detaljhandelsbolag	2
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	15
Postverket (överskott)	1

I anledning av propositionen nr 305 har i de likalydande motionerna nr 342 i första kammaren av herr *Linderot* och nr 513 i andra kammaren av herr *Hagberg* i Luleå m. fl. bland annat hemställts, att riksdagen måtte med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 305 besluta, att botten-skatt enligt 18 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall för 1939 utgå med 120 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 155 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b).

Utskottet.

På sätt framgår av det vid propositionen nr 305 fogade statsrådsprotokollet har efter statsverkspropositionens framläggande på grund av beslut, som fattats under riksdagen, den allmänna driftbudgetens utgiftssida högst väsentligt stigit. Vid övervägande av det förändrade budgetära läge, som sålunda uppkommit, finner utskottet i likhet med departementschefen erforderligt, att för driftbudgetens inkomstsida ett belopp av 43 miljoner kronor anskaffas skattevägen. Utskottet delar därvid departementschefens uppfattning, att nämnda belopp bör uttagas genom ökning av vissa indirekta skatter samt av inkomst- och förmögenhetsskatten. I förevarande läge synes nämligen rimligt, att den ökade skattebördan, så långt ske kan, fördelas mellan olika grupper av skattskyldiga.

På förslag av Kungl. Maj:t i proposition nr 306 har riksdagen redan beslutat viss höjning av tobaksskatten. I betänkande nr 39 har utskottet tillstyrkt bifall till det av Kungl. Maj:t i proposition nr 309 framlagda förslaget om ökning av omsättningsskatten på spritdrycker.

Vad angår förslaget om höjning av inkomst- och förmögenhetsskatten innebär detsamma, att botten-skatten för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska försäkringsanstalter, som icke äro aktiebolag, sparbanker samt sådana utländska juridiska personer, som ej skola beskattas såsom fysiska personer, skall uttagas med 130 procent av grundbeloppet, samt att botten-skatten för fysiska personer och andra juridiska personer än förenämnda skall uttagas med 120 procent av grundbeloppet. I stats-

verkspropositionen hade däremot föreslagits en botten-skatt för alla skatt-skyldiga med 110 procent av grundbeloppet. Beträffande det i nu förelig-gande proposition nr 305 framlagda förslaget om olika grundbeloppsprocent för olika slag av skattskyldiga får utskottet erinra om, att 1938 års bevillningsutskott i sitt av samma års riksdag godkända betänkande nr 32 angående nämnda procenttal anförde, att utskottet ansåge den då före-slagna differentieringen av grundbeloppsprocenten kunna bli va av stort värde särskilt genom möjligheten att under en utpräglad lågkonjunktur stöd-ja näringslivet genom fastställande av lägre uttagningsprocent för affärs-drivande juridiska personer än för andra skattskyldiga. Att fastställa maxi-mering av grundbeloppsprocenten för juridiska personer till den procent, som för året skulle gälla för fysiska personer, ansåge utskottet icke vara påkallat. Utskottet framhöll emellertid, att i normala fall torde ett enhetligt grundbelopp böra fastställas för alla skattskyldiga. I anledning av den högst väsentliga ökning av utgifterna, som beslutats efter statsverkspropositionens framläggande, och med hänsyn till det nuvarande gynnsamma konjunktur-läget för de affärsdrivande juridiska personerna, vilka icke komma att drabbas av den föreslagna ökningen av vissa indirekta skatter, finner ut-skottet det vara rimligt att fastställa en högre grundbeloppsprocent för nämnda juridiska personer än för de fysiska personerna. Utskottet kan däremot icke biträda det i de likalydande motionerna I: 342 och II: 513 framlagda förslaget om en ytterligare skärpning av bland annat aktiebola-gens beskattning.

På grund av det anförda och då utskottet icke har något att erinra mot departementschefens beräkning av bevillningarna i övrigt, får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition nr 305 framlagda förslag angående skatteprocenten samt med avslag å de likalydande motionerna I: 342 av herr Linderot och II: 513 av herr Hagberg i Luleå m. fl., såvitt motionerna avse skatteprocenten, besluta, att botten-skatt enligt 18 § förordningen om statlig inkomst- och för-mögenhetsskatt skall för år 1939 utgå med 120 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 130 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma mo-ment b); samt

2) att bevillningarna för budgetåret 1939/40 måtte be-räknas sålunda:

Inkomst- och förmögenhetsskatt	kronor	330,000,000
Särskild skatt å förmögenhet	»	29,000,000
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	»	500,000
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	»	300,000

Bevillningsutskottets betänkande Nr 40.

Stämpelmedel	kronor	65,000,000
Automobilskattemedel:		
a) Fordonsskatt	kronor	37,000,000
b) Bensinskatt	»	99,000,000
		» 136,000,000
Tullmedel.....	»	190,000,000
Accis å silke	»	2,250,000
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	»	35,000,000
Tobaksskatt	»	112,000,000
Brännvinstillverkningsskatt	»	20,000,000
Rusdrycksförsäljningsmedel:		
Partihandelsbolag	»	24,000,000
Detaljhandelsbolag.....	»	25,000,000
Omsättnings- och utskänkningsskatt å sprit- drycker.....	»	115,000,000
Maltskatt	»	33,000,000
Postverket (överskott)	»	16,000,000.

Stockholm den 6 juni 1939.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande: se betänkande nr 39.

Reservation

av herrar *Anderson* i Norrköping, *Velander*, *Gustaf Björkman*, *Sylwan* samt *Hagberg* i Malmö, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»På sätt framgår av det vid propositionen nr 305 fogade statsrådsprotokollet har efter statsverkspropositionens framläggande på grund av beslut, som fattats under riksdagen, den allmänna driftbudgetens utgiftssida högst väsentligt stigit. Vid övervägande av det förändrade budgetära läge, som sålunda uppkommit, finner utskottet att för vinnande av jämvikt i budgeten ett belopp av 43 miljoner kronor böra anvisas. I den mån detta icke kan ske genom uppräknig av viss inkomsttitel, torde beloppet böra an-

skaffas genom ökning av vissa indirekta skatter samt av inkomst- och förmögenhetsskatten.

På förslag av Kungl. Maj:t i proposition nr 306 har riksdagen redan beslutat viss höjning av tobaksskatten. I betänkande nr 39 har utskottet tillstyrkt bifall till det av Kungl. Maj:t i proposition nr 309 framlagda förslaget om ökning av omsättningsskatten på spritdrycker.

Vad angår förslaget om höjning av inkomst- och förmögenhetsskatten innebär detsamma, att botten-skatten för svenska aktiebolag, svenska ekonomiska föreningar, svenska försäkringsanstalter, som icke äro aktiebolag, sparbanker samt sådana utländska juridiska personer, som ej skola beskattas såsom fysiska personer, skall uttagas med 130 procent av grundbeloppet, samt att botten-skatten för fysiska personer och andra juridiska personer än förenämnda skall uttagas med 120 procent av grundbeloppet. Beträffande detta förslag får utskottet erinra därom att enligt förut gällande bestämmelser uttagningsprocenten för inkomst- och förmögenhetsskatten skulle för varje år bestämmas enhetligt för alla skattskyldiga. Härutinnan förordade 1936 års skattekommitté viss ändring. Till stöd för detta sitt ståndpunktstagande anförde kommittén: 'Emellertid torde det under vissa situationer kunna visa sig lämpligt att icke låta uttagningsprocenten vara densamma för alla grupper skattskyldiga. Det kan till exempel i svåra tider för näringslivet anses påkallat att icke höja grundbeloppsprocenten för juridiska personer i samma utsträckning som för fysiska personer. I normala fall torde emellertid ett enhetligt grundbelopp böra fastställas.' I propositionen nr 258 till 1938 års riksdag angående omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m. anslöt sig departementschefen till kommitténs sålunda återgivna förslag. I sitt i ämnet avgivna betänkande nr 32, som av riksdagen godkändes, biträdde jämväl bevillningsutskottet den ståndpunkt, som beträffande förevarande spörsmål intagits av kommittén och departementschefen. Bevillningsutskottet anförde i samband därmed, bland annat, följande. Den föreslagna differentieringen av grundbeloppsprocenten kunde bliva av stort värde. Utskottet avsåge då liksom kommittén särskilt möjligheten att under en utpräglad lågkonjunktur stödja näringslivet genom fastställande av lägre uttagningsprocent för affärsdrivande juridiska personer än för andra skattskyldiga. En liknande differentiering av skattebördan hade för övrigt åstadkommits under den senaste lågkonjunkturen genom att aktiebolagen undantagits från extra inkomst- och förmögenhetsskatt. Att å andra sidan — såsom motionsvis yrkats — i författningen fastställa maximering av grundbeloppsprocenten för juridiska personer till den procent, som för året skulle gälla för fysiska personer, ansåge utskottet icke påkallat. Såsom kommittén framhållit, torde i normala fall ett enhetligt grundbelopp böra fastställas.

Ett fastställande i nuvarande läge av en högre uttagningsprocent för vissa juridiska personer än för fysiska personer och därmed likställda, såsom departementschefen föreslagit, synes utskottet sålunda, i anslutning till det anförda, bestämt strida mot de förutsättningar, varpå den efter beslut vid

fjölårets riksdag genomförda statsskatteformen i förevarande avseende vilar. Utskottet finner sig därför icke kunna tillstyrka departementschefens förslag i denna del. Uttagningsprocenten bör alltså fastställas lika för alla skattskyldiga; och förordar utskottet dess bestämmande till 120.

På grund av utskottets förslag i nyssangivna hänseende torde avkastningen av inkomst- och förmögenhetsskatten för budgetåret 1939/40 böra upptagas till 322 miljoner kronor mot det av departementschefen beräknade beloppet 330 miljoner kronor. Utskottet anser likväl icke uteslutet, att ifrågavarande inkomstitel kan komma att utfalla med ett icke oväsentligt högre belopp.

I anslutning till departementschefens allmänna utgångspunkter för inkomstberäkningen i fråga om konjunkturutvecklingen m. m. torde vissa inkomstitlar kunna medgiva någon uppräknig i förhållande till den av departementschefen verkställda. Detta gäller exempelvis tullmedlen. Härvid bortser utskottet icke från den omständigheten, att denna inkomstitel i allmänhet får anses vara svårbedömlig. För nu löpande budgetår kommer den att utfalla med ett belopp sannolikt överstigande 200 miljoner kronor eller sålunda 35 miljoner kronor mer än som i riksstaten för samma budgetår upptagits. Ehuru tullmedelsinkomsterna nu befinna sig i ett synnerligen högt läge, kunna dock, såsom generaltulldirektören anfört, några tecken på nedgång i desamma icke förmärkas. Utskottet finner sig alltså kunna förordar, att tullmedelsinkomsterna för nästkommande budgetår upptagas med 198 miljoner kronor. För vinnande av jämvikt i budgeten synes annan ändring av departementschefens beräkning av bevillningarna icke påkallad.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 305 framlagda förslag angående skatteprocenten samt med avslag å de likalydande motionerna I: 342 och II: 513, besluta, att i 20 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt omförmälda procenttal skola för de i 18 § 2 mom. a), b) och c) samma förordning avsedda skattskyldiga utgöra 120; samt

2) att bevillningarna för budgetåret 1939/40 måtte beräknas sålunda:

Inkomst- och förmögenhetsskatt	kronor	322,000,000	
Särskild skatt å förmögenhet	»	29,000,000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt ..	»	500,000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	»	300,000	
Stämpelmedel	»	65,000,000	
Automobilskattemedel:			
a) Fordonsskatt	kronor	37,000,000	
b) Bensinskatt ..	»	99,000,000	» 136,000,000
Tullmedel	»	198,000,000	
Accis å silke	»	2,250,000	

Accis å margarin och vissa andra fett- varor	kronor	35,000,000
Tobaksskatt	»	112,000,000
Brännvinstillverkningsskatt	»	20,000,000
Rusdrycksförsäljningsmedel:		
Partihandelsbolag	»	24,000,000
Detaljhandelsbolag	»	25,000,000
Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	»	115,000,000
Maltskatt	»	33,000,000
Postverket (överskott)	»	16,000,000.»